

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep,
0030 Oslo

Oslo, 16. desember 2016
Ansvarlig advokat: Lars Holo
E-post: lho@adeb.no
LHo/esa 6208030.4
116131 /85450

Kulturdepartementets ref.: 15/4291

OSLO KATOLSKE BISPEDØMME – SUPPLERENDE BEMERKNINGER OG OPPLYSNINGER TIL KLAGESAK OM TILSKUDD ETTER TROSSAMFUNNSLOVEN FOR ÅR 2015

1 INNLEDNING - ETTERSENDELSE

Det vises til vår klage av 14. september 2015 over vedtaket til Fylkesmannen i Oslo og Akershus av 7. juli 2015. Saken gjelder tilskuddet etter trossamfunnsloven til Oslo katolske bispedømme (heretter «OKB») for år 2015.

I brev av 5. november 2015 opprettholder fylkesmannen sitt vedtak og oversender brevet til Kulturdepartementet som ankeinstans.

Opprettholdelsen av vedtaket forsøkes ikke begrunnet utover en henvisning til tidligere vedtak, samt en bemerkning om at saken ikke kan sees å være tilført nye opplysninger som burde føre til omgjøring. Til dette bemerkes at vi har presentert en svært omfattende og grundig juridisk argumentasjon som tilsier at fylkesmannens vedtak er feil. De fleste forhold som tas opp i klagen har aldri blitt kommentert av fylkesmannen. Det er uten en nærmere redegjørelse for dette vanskelig å vite på hvilket grunnlag fylkesmannen opprettholder sitt vedtak.

Opprettholdelsen av vedtaket som sådan gir i seg selv ikke foranledning til ytterligere kommentarer fra vår side. Vi ønsker imidlertid å ettersende noe dokumentasjon som ikke var tilgjengelig på tidspunktet for innsending av klagen (punkt 2 nedenfor), samt gi noen supplerende bemerkninger til spørsmålet om stikkdato (punkt 3).

2 DOKUMENTASJON I KLAGESAKEN FOR 2011-2014

I den parallelle klagesaken over tilskuddet for årene 2011-2014 (Kulturdepartementets referanse 15/4334) ga fylkesmannen, i brev av 9. oktober 2015, en kort begrunnelse for opprettholdelsen av sitt vedtak. Denne begrunnelsen er kommentert av oss i brev datert 10. desember 2015. Ettersom de faktiske og rettslige problemstillingene i de to klagesakene i stor grad er overlappende, er innholdet i vårt brev av som nevnt også relevant for 2015-saken. Kulturdepartementet vil være kjent med dette brevet allerede, men vi oversender det likevel nå for på den måten formelt å gjøre det til del også av 2015-saken.

Bilag 1: Brev fra Arntzen de Besche advokatfirma til Kulturdepartementet av 10. desember 2015 (med bilag)

De samme anførsler som gjøres gjeldende i vedlagte brev, gjøres også gjeldende i herværende klagesak over tilskudd i 2015.

Med det vedlagte brevet følger også en ettersendelse av dokumentasjon forbundet med bl.a. praksisen til de nordiske folkekirkene, samt noen kommentarer til dette. Også dette er relevant for 2015-saken.

3 STIKKDATO

3.1 Innledning - utgangspunkt

Tilskudd etter trossamfunnsloven gis årlig, basert på antall personer som «hører til» trossamfunnet, jf. lovens § 19. Antallet medlemmer i trossamfunnet vil variere i løpet av et år, men verken trossamfunnsloven eller den någjeldende forskriften sier noe om hvilket tidspunkt i året som er avgjørende for beregningen av tilskuddet. Det er imidlertid fastsatt i rundskriv V-6B/2015 at medlemslistene for tros- og livssynssamfunn kun skal inneholde fødselsnummer for de personene som tilhørte tros- eller livssynssamfunnet per 1. januar 2015, jf. punkt 3.2. Dette er i samsvar med tidligere års rundskriv.

OKB har ikke innvendinger til at den såkalte "stikkdatoen" per 1. januar er avgjørende for tros- og livssynssamfunnenes krav på tilskudd. Stikkdatoen gjelder likevel, etter OKBs syn, bare for etableringen av medlemskapet, og ikke for den tekniske innføringen i medlemsregisteret eller for utførelse av evt. kontrollhandlinger som må/bør foretas før innføringen i medlemsregisteret finner sted. Dette synspunktet vil begrunnes nærmere i de neste punktene.

3.2 Forskjell på innmeldinger og bekreftelser

Fylkesmannens standpunkt er basert på at *bekreftelse av medlemskapet* er nødvendig for at det skal gis offentlig tilskudd. Dette er i strid med OKBs synspunkt om at det avgjørende er om det faktisk består et medlemskap. Vi går ikke nærmere inn på det her, men argumentene som er fremsatt tidligere opprettholdes fullt ut.

Dersom fylkesmannens krav til bekreftelse likevel skulle legges til grunn som en ulovfestet betingelse for tilskudd, reiser dette spørsmål om *når* slik bekreftelse må foreligge. Praksisen med bruk av 1. januar som stikkdato gjelder *innmeldinger* og *utmeldinger* i trossamfunn, og ikke slike bekreftelser.

I OKBs tilfelle er det som forklart i klagen utvilsomt at de bekreftede var innmeldt i Den katolske kirken gjennom dåp eller konvertering *før* 1. januar 2015, og at de dessuten hadde bopel i kretsen til OKB pr. 1. januar 2015. De var derfor å regne som hørende til OKB pr. 1. januar 2015. Medlemskapet var imidlertid ikke bekreftet på den måte fylkesmannen stiller krav om – og/eller at dette ikke kunne dokumenteres.

Vi er av den oppfatning at på hvilket tidspunkt det må foreligge en eventuell slik *bekreftelse* som fylkesmannen har lagt til grunn, må avgjøres på annet grunnlag. Disse vurderingene vanskeliggjøres av at det angivelige kravet om bekreftelse ikke fremkommer verken av lov, forskrift eller andre relevante rettskilder. Et sentralt moment i vurderingen, for det tilfellet at det skulle anses å gjelde et krav til bekreftelse, må derfor være hva som er nødvendig med tanke på å nå lovens hovedformål om at trossamfunnene skal få tilskudd for de personer som «hører til» trossamfunnet pr 1. januar – verken flere eller færre. Selv om det for dette

formålet skulle anses nødvendig med slike bekreftelser, er det ikke dermed noe grunn til at bekreftelsen må være på plass pr 1. januar. Så fremt medlemskapet består pr. 1. januar og bekreftelsen foreligger før vedtak treffes (eller som her – også før krav fremsettes), vil vedtaket om tilskudd likefullt kun gis for personer som det er bekreftet at «hører til» trossamfunnet.

Kravet om at medlemskapet skal bestå pr. 1. januar må med andre ord ikke blandes sammen med tidspunktet for når bekreftelse av medlemskapet eventuelt må foreligge. Så fremt bekreftelsen viser at medlemskapet bestod pr 1. januar, må bekreftelsen kunne legges til grunn selv om den kom senere – men før krav om tilskudd ble fremsatt og vedtak truffet.

En slik forståelse er etter vårt syn i samsvar med trossamfunnslovens formål – nemlig at tilskuddet skal gjenspeile antallet medlemmer pr. 1. januar – verken mer eller mindre. Det vil være meningsløst ikke å legge korrekt faktum til grunn med tanke på antallet medlemmer i vedtaket om tilskudd, når dette faktum er blitt bekreftet på anerkjent måte før vedtaket fattes.

3.3 Praksis viser at 1. januar ikke alltid er avgjørende

Synspunktet overfor støttes av at myndighetenes bruk av 1. januar som stikkdato ikke har vært konsekvent. Det har i praksis vært gjort unntak fra bruken av denne datoen selv for spørsmål om når selve medlemskapet må bestå. I 2005 nektet således Oslo kommune å gi OKB tilskudd for 2005 for personer som hadde flyttet fra kretsen til OKB etter 1. januar 2005, men før endelig vedtak om tilskudd ble truffet. OKB påklaget dette, og viste til at antallet medlemmer pr. 1. januar 2005 var avgjørende. Spørsmålet ble forelagt Kultur- og Kirkedepartementet, som støttet Oslo kommunes syn. Det ville etter departementets mening være tidkrevende å undersøke faktum i saken nærmere. Dette praktiske hensynet var tilstrekkelig til at man kunne fravike 1. januar som stikkdato, og i stedet beregne antallet medlemmer etter forholdene på en kontrolldato senere i året.

Bilag 2: Klagebrev fra OKB til Oslo kommune og Kulturdepartementet av 16. februar 2006

Bilag 3: Svarbrev fra Kulturdepartementet av 23. mai 2006

Saken fra 2005 viser at bruk av 1. januar som stikkdato ikke er et absolutt krav, og kan vike når andre hensyn gjør seg gjeldende. Dette må sees i sammenheng med at datoen 1. januar verken følger av lov eller forskrift. I denne saken er det tungtveiende hensyn som tilsier at det kan legges vekt på bekreftelsene som kom noen dager eller uker etter 1. januar. På den måten oppnår man at tilskuddet til OKB for 2015 gjenspeiler det reelle antallet personer som hørte til OKB pr 1. januar 2015 - i samsvar med hovedformålet i trossamfunnsloven.

Det nevnes også at 1. januar heller ikke har blitt ansett som avgjørende med tanke på fastsettelsen av medlemstallet i Den norske kirke, noe som igjen er avgjørende for fastsettelsen av tilskuddet til trossamfunnene. I epost fra Kulturdepartementet av 11. januar 2011 til Sosialhumanistene sies det således at:

Verken i trossamfunnsloven, tilhørende forskrift eller rundskriv V15B/2009 av 19. oktober 2009 om kommunalt tilskudd til tros- og livssynssamfunn, pålegges kommunene å benytte medlemstall for Den norske kirke per 1. januar i tilskuddsåret når tilskuddssatsen skal fastsettes. Men dette er naturlig ettersom Brønnøysundregistrenes kontroll av fødselsnummer, som ligger til grunn for antall

tilskuddsberettigede medlemmer i kommunen, gjøres på grunnlag av data per 1. januar.

Bilag 4: Epost fra Kulturdepartementet til Sosialhumanistene sendt 11. januar 2011

Eposten viser at kommunene *står fritt til å velge andre datoer* når beregningen av tilskudd gjøres. Dette underbygger vårt syn om at når regelverket ikke selv fastsetter en konkret dato, kan praksisen med bruk av 1. januar ikke anses som avgjørende i enhver sammenheng. Som fremhevet må det også kunne legges vekt på bekreftelser innhentet etter 1. januar, når disse viser at medlemskapet bestod pr. 1. januar. Dette vil være mest korrekt ut fra lovens formål.

Med vennlig hilsen

ARNTZEN de BESCHE ADVOKATFIRMA AS

Lars Holo